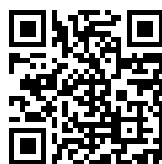

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

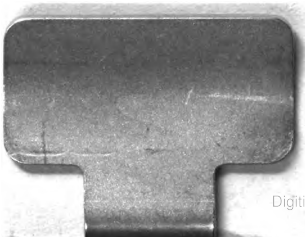
Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

PAMFLET

25916

Digitized by

Google

DE VERANTWOORDELIJKHEID

VAN

ZIJNE MAJESTEIT

den Koning der Nederlanden

EN VAN

Hogstdezelfs Ministers,

IN VERBAND

MET DE GRONDWET

VAN

den Koningrijk,

BESCHOUWD DOOR

M^r. E. De Man,

ADVOKAAT TE BREDA.

BREDA:

BIJ ANDRIES JAN OUROOP.

M,DCCC,XXX.

I 82

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several lines and appears to be a formal document or letterhead.

De Verantwoordelijkheid

VAN

Z. M. DEN KONING DER NEDERLANDEN

EN VAN

HOOGSTDESZELFS MINISTERS.

DE VERANTWOORDELIJKHEID

VAN

ZIJNE MAJESTEIT

den Koning der Nederlanden

EN VAN

Hoogstedeszelfs Ministers,

IN VERBAND

MET DE GRONDWET

VAN

den Koningrijk,

BESCHOUWD DOOR

M^r. E. De Man,

ADVOKAAT TE BREDA.

BREDA,

BIJ ANDRIES JAN OUKOOP.

1830.

De stem der driften zal weldra zwijgen voor het Koele Oordeel, dat dezen Landaard eigen is, en allen zullen deelen in de overtuiging, dat het Nationaal geluk, waarvan de grondslagen gelegd zijn, niet anders kan worden voltooid, of bevestigd, dan door onderlinge welwillendheid en een onwrikbaar vertrouwen op den Souverein, die hun allen gelijkelijk genegen is, en die zijn geheel bestaan toewijdt aan hunnen voorspoed en aan hunnen roem.

Publicatie, houdende de aanneming van
de Grondwet, gearresteerd den 24
Augustus, 1815.

~~~~~

Daar het niet te ontkennen is, dat men sedert eenen geruimen tijd, zich beijverd heeft, om zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden* en Hoogst-deszelfs Ministers Verantwoordelijk te willen stellen; zoo is het ons voorgekomen, dat het niet geheel onnuttig zoude kunnen zijn, onze gedachten omtrent die *al of niet* Verantwoordelijkheid mede te deelen, ten einde meer verlichten en kundigen uit te lokken, om dat onderwerp te behandelen, en de rustlievendⁿ in *Nederland* tot die ruste te brengen naar welke hun geschokte geest verlangt, ja, smachtend, uitziet.

Alleenlijk daartoe is ons doel strekkende: want voor hen, die niets anders bedoelen, dan verkeerde

oogmerken te bereiken, en Geheime plannen ten uitvoer te brengen, zal alle onderrigt, alle teregtwijzing, welke met hun bedoelen niet strookt, wel te vergeefs zijn.

Wenschelijk ware het, dat het niet noodig was, een zoo gewigtig onderwerp, hetwelk niets minder dan de al of niet Verantwoordelijkheid van onzen Geëerbiedigden Koning en Hoogstdezelfs Ministers betreft, te behandelen: dit is echter wegens eenen zekeren Geest van tegenstand, die in ons rust genietend *Nederland* is binnen geslopen, niet geheel overbodig.

Wij zullen der waarheid, zoo als dezelve ons is voorgekomen, hulde doen; — veronderstellen, dat een Koning en zijne Ministers verantwoordelijk kunnen zijn, en, in die veronderstelling, onderzoeken, of zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* en Hoogstdezelfs Ministers dit zijn.

Bepalen wij vooraf, wat men door Verantwoordelijkheid heeft te verstaan, ten einde — dezelve vervolgens met betrekking tot zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden* en Hoogstdezelfs Ministers, in verband met de Grondwet te beschouwen; terwijl buiten de Grondwet van het Koninkrijk der *Nederlanden* alle gevoelens, alle bepalingen omtrent de

onderwerpelijke Verantwoordelijkheid bespiegelend, afgetrokken, en dus niets ter zaak afdoende zijn.

Wij vermeenen, de Verantwoordelijkheid te moeten bepalen in het algemeen en in het bijzonder.

In het algemeen is dezelve de verpligting, om van zijne gedachten, woorden en daden rekenschap te geven.

In het bijzonder is dezelve de verpligting, om rekenschap te geven van zijne woorden en daden aan *eenen bevoegden* persoon of gestelde Magt.

De Verantwoordelijkheid in het algemeen, die zich ook tot de gedachten uitstrekt, is de Verantwoordelijkheid, welke men gewoon is, *Zedelijke* Verantwoordelijkheid; Verantwoordelijkheid aan zich zelve; Verantwoordelijkheid aan zijn geweten; Verantwoordelijkheid aan het Opperwezen te noemen: en vermits dezelve in de volstrekte afhankelijkheid van den Allerhoogste en in de daaruit voortvloeiende zedelijke verpligting jegens Hem gegrond is, zoo kan het geene tegenspraak lijden, dat ieder mensch, zoo wel Koning als onderdaan, onder zoodanige zedelijke Verantwoordelijkheid ligt, hetgeen wij, als zeker en toegestemd aannemende, niet verder ontwikkelen zullen.

Wij gaan dan over tot de Verantwoordelijkheid in het bijzonder.

Onder deze zijn nimmer de gedachten begrepen, zoo lang die door geene woorden of daden aan den dag zijn gebragt — woorden en daden zijn aan het gebied der menschelijke wetgeving, alsook aan den vrijen wil van den mensch onderworpen, zoodat men door eene wet, of door den vrijen wil kan verplicht worden, van zijne woorden en daden rekenschap te geven.

Geschied dit door eene wet, dan is het te veronderstellen, dat hij, die de wet voorschrijft, het vermogen heeft, om zulks te doen, hetgeen niet kan plaats hebben, tenzij de zoodanige gezag heeft over hem, aan wien hij die wet geeft. Geschiedt dit door eene vrijwillige onderwerping, dan kan ook een meerdere verplicht worden, aan zijn' minder, van zijne woorden en daden rekenschap te geven. Zal echter in beide gevallen, die verantwoording kunnen plaats hebben; dan is het noodig, dat bij de wet of de vrijwillige onderwerping bepaald zij, omtrent welke woorden en daden, gelijkmede aan wien en voor wien die verantwoording geschieden moet, dewijl hij, die deze verantwoording kan vragen, ook de middelen of het vermogen moet bezitten, om dier verantwoording gevolg te geven. Zonder dat alles toch is de verplichting tot verantwoording, als niet bestaande, uithoofde van gebrek

aan gevolg geven, te beschouwen. Na dit alles kan men, zonder krenking van de Koninklijke Majesteit, stellen, dat een Koning verplicht zou zijn, rekenschap van zijne woorden en daden te geven, wanneer namelijk *een* meerdere hem die verplichting heeft opgelegd, of wanneer hij zich vrijwillig onder zulk eene verplichting gebragt heeft. Maar dat dit alles vervalt, of zonder gevolg is, wanneer het niet is bepaald, aan wien en voorwien dit moet plaats hebben, en wanneer aan dat rekenschap geven geen gevolg kan gegeven worden uithoofde van gebrek aan middelen daartoe.

En nu kunnen wij overgaan tot de beschouwing der (gewilde) Verantwoordelijkheid van zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden*, en wel in verband met de Grondwet van dit Koninkrijk, waar uit (zoo als het ons voorkomt) duidelijk zal blijken, dat, *Neêrland's* Koning niemand, noch eenige magt boven Hoogst zich-zelven hebbende, en Hoogst zich-zelven tot geene de minste bijzondere verantwoordelijkheid verbonden hebbende, met geen mogelijkheid verantwoordelijk omtrent Hoogstdezelfs woorden en daden zijn kan, zullende het daarna, bij eenen algemeene aanmerking, blijken, dat al kon die Verantwoordelijkheid bestaan, er geen be-

voegde magt is, om derzelve eenig gevolg te geven, uit al hetwelke het dus, onbetwistbaar, Grondwettiglijk, volgen moet, dat zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* Onverantwoordelijk en mitsdien onschendbaar is.

Vooraf merken wij aan, dat men (zekerlijk onbezonnen en ondankbaar genoeg, of moedwillig of medegesleept, uit het oog verlooren heeft, dat Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* in vollen nadruk met de Souvereiniteit is bekleed geweest, niet alleen van den oogenblik, dat Hoogstdezelve als Souvereine Vorst de teugels der regering in handen nam, maar ook daarna, bij de aanneming der Grondwet, en dat zijne Majesteit geheel vrijwillig, als Souverein, die Grondwet aan het Nederlandsche Volk geschonken heeft.

Dat het, alzoo, onwaarschijnlijk is, dat Zijne Majesteit het oogmerk kunne gehad hebben, Hoogst zich-zelven aan het Nederlandsche Volk te onderwerpen, of Hoogst zich-zelven jegens zijn volk verantwoordelijk te stellen, en aan Zijn volk de Souvereiniteit af te staan, zijnde die Grondwet alleenlijk om de algemeene welvaart te vermeerderen, de algemeene en bijzondere vrijheid te beschermen, en de regten van een' iegelijk Zijner onderdanen te

handhaven, daargesteld. Waarom men dan ook in die geheele Grondwet geen spoor van zoodanige onderwerping, verantwoordelijkstelling of afstand van Souvereiniteit vinden zal.

Dat uit dit alles volgen moet, dat, Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden*, met de Souvereiniteit bekleed zijnde, die Souvereiniteit het eigendom van Hoogstdenzelven gebleven is, en wel dermate, dat men nergens in de Grondwet zal vinden, dat er tegen Zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden*, als zoodanig, eenige actie zoude kunnen geïnstitueerd worden, hetwelk noodwendig had behoren bepaald te zijn, en ook zekerlijk niet onbepaald zoude zijn gelaten, indien Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden*, op welke wijze het dan ook zijn moge, verantwoordelijk konde zijn; want dit uit artikel 177 der Grondwet te willen afleiden, is ongerijmd, ja, onmogelijk, vermids de actien tegen den Koning, waar van dat artikel gewag maakt, baarblijkelijk zoodanige actien zijn als tegen zijne Majesteit, als bijzonderen persoon zoude kunnen geïnstitueerd worden, dus *personels* actien in tegenstelling van *reels* actien, zoo als uit die tegenstelling in het artikel-zelve en de uitzondering omtrent des Regters bevoegdheid ten dien opzichte, duidelijk blijkt.

Behalve dat alles, is er in de geheele Grondwet geene bepaling, geen woord te vinden, waaruit men zou kunnen beweren, dat de Souvereiniteit bij iemand anders, het zij persoonlijk, het zij zedelijk, berust, dan bij Zijne Majesteit den Koning, of dat Zijne Majesteit deze Souvereiniteit zoude hebben overgedragen.

In tegendeel, blijkt het uit artikel 53 van de Grondwet (om geene andere optenoemen), naar onze gedachten, allerduidelijkst, vooral, als men hetzelfde met artikel 54 beschouwt, dat de Souvereiniteit onbetwistbaar het eigendom van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden is.

Immers indien het kenmerkende in de Souvereiniteit is, gehoorzaamheid te vorderen en te ontvangen — niet te gehoorzamen, geenerlei onderdanigheid te bewijzen, dan vindt men dat kenmerkende dadelijk in het gemelde artikel 53 in verband met artikel 54, want bij den eed, door Zijne Majesteit den Koning gedaan, heeft Hoogstdezelve geene gehoorzaamheid aan het *Nederlandsche* Volk gezworen of onderdanigheid en onderwerping aan hetzelfde beloofd, maar alleenlijk de handhaving der Grondwet, en dus ook, als een gedeelte daarvan, de handhaving der Koninklijke Souvereiniteit. Het *Nederlandsche* Volk heeft dus geene

Souvereiniteit ontvangen: Het Nederlandsche Volk heeft ook geene aanspraak op verantwoording; geen regt om rekenschap te vorderen tegen Zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden* verkregen, geenszins Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* heeft Hoogst-zich-zelven slechts zedelijk verantwoordelijk gesteld, en bij gevolg Hoogst-zich-zelven aan eene verantwoordelijkheid onderworpen, welke geheel buiten het bereik der wet en van het Nederlandsche Volk is.

Het Nederlandsche Volk heeft niets meer dan eene gegronde hoop, een steunpunt voor vertrouwen, eene verzekering, zoo plegtig mogelijk, verkregen, dat Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* de Grondwet handhaven zal, en wel om deze reden, welke men niet genoeg onder het oog houden kan, dat Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* geene gehoorzaamheid hoegenaamd aan het *Nederlandsche* Volk gezworen heeft.

Geheel anders is het, daar en tegen, met het Nederlandsche Volk gelegen; dat, door zijnen Koning zoo geliefd en geacht Volk heeft, bij artikel 54 der Grondwet, als onderdaan, gehoorzaamheid aan Zijne Majesteit, regtstreeksch en onvoorwaardelijk gezworen, ja, Hoogstzenelven als Koning gehuldigd

en zich verbonden, als onderdaan, tot de bescherming van Hoogstdeszelfs Persoon en Koninklijke waardigheid, wij zeggen: als onderdaan, waaruit volgt, dat, vermits er geen onderdaan zonder Souverein denkbaar is, en het Nederlandsche Volk, als onderdaan, aan zijnen Koning gehoorzaamheid en trouw gezworen heeft, het niet anders zijn kan, of dat Volk heeft zijn' Koning als Souverein erkend, zoodat, gevolglijk, de Koning der *Nederlanden* het regt heeft, van Zijne onderdanen gehoorzaamheid en trouw te vorderen en hen wegens afwijking er' van verantwoording te vragen.

Dit nu zoo zijnde, hoe heeft men dan Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, gelijk men, hoewel nog niet met ronde woorden, echter bedektelijk, zijdelings en ingewikkeld, in den aanval op Hoogstdeszelfs Ministers, zich veroorlooft, Verantwoordelijkheid willen opleggen? Dan genoeg! zoo er nog zijn (wij hopen verdwaalden), die zulke onbetamelijke, ongrondwettige begrippen vasthouden, waardoor de Souvereiniteit van Zijne Majesteit wordt in twijfel getrokken, *Nederland's* Volk doet dit niet, dat Volk zal, is het noodig (hetwelk God verhoede), deszelfs gehoorzaamheid en trouw, aan zijn' Koning gezworen, niet verloochenen: het zal hoogstdeszelfs Persoon, Geslacht en waardigheid beschermen.

Zoo niet! dat het zich dan niet langer het *Nederlandsche* Volk noeme, maar het ontaarde, on-dankbare, trouwelooze, meinedige nakroost van die Vaders, die voor het Nederlandsch en het doorluchtig geslacht van Oranje *Nassau* rust en welvaren, goed en bloed, al wat hun het dierbaarste was, in de waagschaal stelden; — ten offer bragten.

Hebben wij tot hiertoe, onze gedachten omtrent de al of niet Verantwoordelijkheid van Zijne Majesteit den Koning, in verband met de Grondwet medegedeeld; nu zullen wij dit doen betrekkelijk de Verantwoordelijkheid van Hoogstdeszelfs Ministers, ten aanzien van welken wij vermeenen, te kunnen vaststellen, dat zij aan niemand dan aan Zijne Majesteit den Koning, wegens hunne handelingen als Ministers Verantwoording zijn verschuldigd, doch dat zij wegens *delicten* verantwoordelijk zijn gelijk ieder ander.

Wij houden ons wederom aan de Grondwet, en herhalen slechts, dat wat men omtrent de Verantwoordelijkheid der Ministers buiten dezelve aanvoert, bespiegeland, afgetrokken en niets afdoende is.

Velen, dunkt ons, zijn door de Grondwet uit het oog te verliezen, in dwalingen vervallen: zoo niet, dan moet men zich verwonderen, dat men de Ministeriele verantwoordelijkheid in eenen anderen zin,

dan bij de Grondwet bepaald is, hebbe kunnen aanvoeren en vaststellen.

Ter zaak overgaande, merken wij aan, dat het toch wel waarheid zijn zal, dat men wegens eenen last ons opgedragen, alleen aan hem verantwoordig schuldig is, die ons dien last opgedragen heeft; ten zij de wet of overeenkomst eenen anderen aanwijst. Dat, bij gevolg, de goed of afkeuring onzer handelingen in het volbrengen van dien last, uitsluitend aan den lastgever toebehoort. Dat deze ook alleen het regt heeft wegens het volbrengen van dien last verantwoording te vragen, het zij zelf, hetzij door iemand, daartoe bevoegd.

Stemt men dit toe, hoe kan men het dan in twijfel trekken, dat Zijner Majesteits Ministers alleen aan Hoogstdenzelven verantwoording schuldig zijn: of bepaalt artikel 75 van de Grondwet niet duidelijk, dat de Koning de Ministeriele departementen daargestelt; dat de Koning de hoofden daarvan (de Ministers) benoemt, en naar welgevallen herroept. — Zijn dit geene bepalingen, waaruit volgt, dat de Koning alleen, de Ministeriele departementen daargestellende en de Ministers benoemende, of naar welgevallen herroepende, de Ministers Hoogstdeszelfs Gemagtigden zijn; dat die Ministers Zijne Majesteit in de hande-

lingen, hun uit den aard hunner betrekkingen opgedragen, of in de handelingen, welke Zijne Majesteit hun beveelt, Zijne Majesteit representeren. Of geldt ook hier de regel niet: *wat men door anderen doet, wordt men gehouden, zelf gedaan te hebben*: en volgt hieruit niet, dat, dewijl Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* aan niemand wegens Hoogstdezelfs woorden en handelingen Verantwoordelijk is; Hoogstdezelfs Ministers, in hunne Ministeriële handelingen Zijne Majesteit representerende, ook aan niemand, dan aan Hoogstdenzelven Verantwoordelijk zijn kunnen? —

Dit, dunkt ons, is zoo onwederlegbaar, dat zelfs het Nederlandsche Volk of de Staten-Generaal, als dat Volk, volgens artikel 77 der Grondwet, representerende, behoudens allen eerbied, niet bevoegd zijn, om van Zijner Majesteits Ministers wegens hunne *Ministeriële* handelingen verantwoording te vragen.

Zijner Majesteits Ministers zijn geen Ministers van het *Nederlandsche Volk*; zijn niet door de Staten-Generaal benoemd. De Staten-Generaal kunnen hen niet herroepen. Aan de Staten-Generaal is geen bevoegdheid bij de Grondwet toegekend, om van hen, wegens hunne *Ministeriële* handelingen verantwoording te vragen. Aan Zijne Majesteit alleen komt dat regt toe. Zijne Majesteit de Koning

alleen kan dat regt naar welgevallen uitoefenen: niemand kan daartoe Zijne Majesteit verplichten: dit alles volgt uit de Grondwet; ligt in den aard der zaak.

Is toch (wij moeten hierop nog eens terug komen wegens het gewigt der zaak) Zijne Majesteit het alleen, die Hoogstdezelfs Ministers benoemt, en dus magtigt, dan is het ook Zijne Majesteit alleen, die hen tot verantwoording van hunne handelingen als Ministers, of van den aan hen opgedragenen last kan verplichten.

Immers is Zijne Majesteit in deze (om ons zoo eens uit te drukken) de lastgever, dan kan Zijne Majesteit, gelijk ieder Lastgever dit van zijn Lastaannemer kan, van Hoogstdezelfs Ministers (Hoogstdezelfs lastaannemers) Verantwoording vragen: — gelijk ieder lastgever alleen dit kan, zoo kan ook Zijne Majesteit alleen dit: en gelijk ieder lastgever het regt heeft, zijnen lastaannemer van alle verantwoording te ontslaan, zoo kan Zijne Majesteit Hoogstdezelfs Ministers ook van alle verantwoording ontslaan; zijnde Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* alleenlijk hierin van elken anderen lastgever verschillende, dat, hoewel ieder ander lastgever zijnen gemagtigde van alle Verantwoordelijkheid, ook daar, waar hij derden benadeeld heeft, ontslaande, verplicht is, de toegebragte schade te vergoeden, dit met betrekking tot Zijne Majesteit den Koning

der *Nederlanden* geen plaats kan hebben, en wel om reden, dat ieder lastgever verantwoordelijk is aan derden, en dus verplicht tot vergoeding — maar Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* is onverantwoordelijk, en dus nimmer verplicht tot vergoeding, al ware het, dat Hoogstdeszelfs Ministers, in hunne Ministeriele handelingen schade toegebracht hebbende, Zijne Majesteit hen van alle Verantwoording ontsloeg. Dit verontrustte echter het Nederlandsche Volk niet; men besluite daaruit niet, dat het nadeel door een' Minister toegebracht, onherstelbaar zoude moeten blijven. Die onrust zou ongegrond, beledigend voor Zijne Majesteit wezen.

Behalven dit, wij melden in deze slechts onze gedachten omtrent het regt, wij bepalen ons niet bij hetgeen gebeuren kan, bij geene hespiegelende en afgetrokkene denkbeelden. — Ook voegt het aan niemand vooruit te loopen: zoo wij een en ander wilden en mogten doen, dan zouden wij ons overtuigd houden, dat indien een Minister onwettig nadeel aan iemand, zelfs aan den geringste hadde toegebracht, door het te buiten gaan van zijnen plicht, Zijne Majesteit hetzelfde zoude herstellen of doen herstellen.

Veilig toch mogen wij ons op den Eed van Zijne Majesteit verlaten, en deze houdt in: handhaving der Grondwet.

Hebben wij nu gezien, hoe het met de Ministeriële Verantwoordelijkheid gelegen is met betrekking tot hunne Ministeriële handelingen, bepalen wij ons nog bij hunne Verantwoordelijkheid wegens *delicten*, omdat daardoor de gegrondheid onzer stelling omtrent de Ministeriële Verantwoordelijkheid nog meerder zal uitkomen: besparen wij dit echter tot het slot onzes betoogs.

Is men dan, gelijk wij vertrouwen, overtuigd geworden, dat de Ministers wegens hunne Ministeriële handelingen aan niemand dan aan Zijne Majesteit den Koning verantwoordelijk zijn, omdat hunne Ministeriële handelingen, als die van Zijne Majesteit den Koning-zelfen moeten aangemerkt worden: dat men dan die handelingen als eerbiedwaardig en heilig beschouwe, zoo wel wegens haren oorsprong als de bedoeling, zijnde die niets minder dan gevolgen van het Koninklijk Gezag, en geschikt, om het algemeen welzijn te bevorderen, dat men zich dus, naauwgezet, onthoude, dezelve onberaden te beoordeelen; vooral, dezelve te gispn of in een verkeerd daglicht te plaatsen. Dat men niet uit het oog verlieze, dat Zijne Majesteit ook die handelingen zorgvuldig be-

waakt, en dat Zijne Majesteit, is het noodig, de algemeene en bijzondere vrijheid en regten zal handhaven.

Weg dan met dat onzinnig geschreeuw, wegens misbruiken en mishandelingen; met dat angstvallig opsporen en uitmeten van zoogenaamde Grieven. Heeft men te klagen, men doe het, waar en zoo als het behoort; men verwekke geene verdeeldheid meer; men houde op, wantrouwen en onrust te bewerken; men bedenke, dat het in het ondermaansche onmogelijk is, het volmaakte te bereiken, dat bedillen, en onrust-stoken onredelijk en gevaarlijk is; dat, heeft men zich eenmaal daartoe begeven, het terugkeeren, hoe edel, hoe pligtmatig ook, hoogst moeilijk is; dat onze eigendommelijke trotschheid en eigenwaan bijna onoverkomelijke hinderpalen zijn; dat het bedillen en onrust-stoken ons misleiden zal; dat het ons die vruchten niet zal doen inoogsten, welke wij ons voorstellen, omdat, al ware het, dat men zijne oogmerken bereikte, er eene Verantwoordelijkheid des Gewetens is, die nimmer door het bereiken van onbetamelijke oogmerken buiten werking gesteld wordt, maar vroeg of laat deszelfs regten zal doen gelden.

Zijne Majesteit de Koning der Nederlanden is volgens de Grondwet onverantwoordelijk, dus onschendbaar, doch bedoelt, als *Nederland's* Koning, *Neder-*

land's welzijn. Wij zijn dus aan Zijne Majesteit gehoorzaamheid, eerbied, liefde en trouw verschuldigd.

Zijner Majesteits Ministers zijn wegens hunne Ministeriële handelingen aan Zijne Majesteit den Koning alleen Verantwoording schuldig.

Ongrondwettig, zonder doel en onbetamelijk is dus alle poging, om hen aan eene andere Verantwoording te willen onderwerpen.

Of kan of wil men dit alles nog niet als waarheid aannemen; wil men nog bij zijne onbewijsbare gevoelens hardnekkig blijven, welaan wij willen het nog eens toegeven, dat Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* Verantwoordelijk zijn kan; dat Zijner Majesteits Ministers dit kunnen zijn aan anderen, dan aan Zijne Majesteit den Koning, en nu vragen wij; met de Grondwet in de hand: wat gevolg zou dit kunnen hebben?

En hiermede komen wij tot onze algemeene aanmerking, waarin wij de Verantwoordelijkheid der Ministers wegens *delicten* zullen invlechten.

Zoo Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* Verantwoordelijk kan zijn, zoo de Ministers van Zijne Majesteit de Koning der *Nederlanden* anders, dan wij gezegd hebben, Verantwoordelijk zijn kunnen; dan moet er Grondwettig eene bevoegde Magt bestaan, om die Verantwoording te vragen: dan moet er Grond-

wettig eene bevoegde Magt zijn, om die Verantwoording optenemen, en daaraan gevolg te geven. Zonder een en ander is elke stelling, omtrent die Verantwoordelijkheid gewaagd, hersenschimmig, en moet in eene bespiegelende en afgetrokken beschouwing te niet gaan. Maar waar is nu Grondwettig die Bevoegde Magt, welke Zijne Majesteit Verantwoording kan of mag afvragen? Is het een bijzonder persoon? Waar is hij? Waar is zijn regt? Is het het Nederlandsche Volk? Dat Volk is onderdaan, geen Souverein. Dat volk is gehoorzaamheid en onderwerping verschuldigd. Zijn het de Staten-Generaal? maar deze *representeren*, volgens art. 77 der Grondwet, het Nederlandsche Volk, en zijn dus niets meer dan hetzelfde, ja, staan in den uitersten zin niets meer dan met hetzelfde gelijk.

Wie zal het dan zijn? Niemand. Dus ten opzichte van Zijne Majesteit den Koning der *Nederlanden*, is er geene bevoegde Magt, om van Hoogstdenzelven Verantwoording te vragen.

En wat Hoogstdeszelfs Ministers betreft, waar is buiten Zijne Majesteit den Koning, de bevoegde Magt, om hun Verantwoording wegens hunne Ministeriele handelingen te vragen? Grondwettig is er geen bijzonder persoon bekend, en ook de Grondwet kent aan het Nederlandsche Volk, of de hetzelfde

Vertegenwoordigende Staten-Generaal die Magt niet toe, dus ook is er ten opzichte van Zijner Majesteits Ministers geene bevoegde Magt, om hun Verantwoording te vragen, dan Zijne Majesteit de Koning alleen. Dan nog al toegegeven, dat het niet noodig ware, dat er eene bevoegde Magt bestond, om van Zijne Majesteit den Koning Verantwoording te vragen; dat er buiten Zijne Majesteit den Koning eene dusdanige besta, om, van Hoogstdezelfs Ministers wegens hunne Ministeriële handelingen dezelve te vorderen: waar bestaat dan nog de bevoegde Magt, om die Verantwoording opte-nemen? Omtrent Zijne Majesteit den Koning behoeft deze vraag geene beantwoording meer. Overvloedig is het niet bestaan van dusdanige Magt gebleken. Die vraag betreft dus alleen Zijner Majesteits Ministers. Met nadruk vragen wij dan: waar bestaat die Magt buiten Zijne Majesteit den Koning? Met overtuiging antwoorden wij: die Magt bestaat niet, wat meer zegt, de Grondwet stelt het buiten alle bedenking, dat die Magt niet bestaat. Zien wij dit in de beschouwing der Verantwoordelijkheid, welke op de Ministers rust wegens *delicten*. De Grondwet bepaalt, art. 177, voor welke Magt de Ministers *Justiciabel* zijn (men lette er wel op) wegens *delicten* (bij de wet bepaalde en gekenmerkte misdrijven en misdaden gedurende het waarnemen hunner bedieningen bedreven.

Die bepaling verdient opmerking door de bijvoeging, dat om die *delicten* te vervolgen, niets minder dan de toestemming van de Staten-Generaal noodig is, leverende dit, onzes inziens, het ondubbelzinnigste vermoeden op, dat de Grondwet zoo wel de Ministers als de overige, in dat artikel genoemde personen, als ware het, onder bijzondere bescherming genomen heeft, zoo dat alle ligtvaardige beschuldiging gewraakt en het nauwkeurigst onderzoek bevolen is.

Bedilzucht houde dit onder het oog. En wat zegt artikel 177 nu? — Dat de Ministers *Justiciabel* zijn voor den Hoogen Raad. Zie daar de bevoegde Magt. Maar tot wat einde? (Wij kunnen er niet genoeg op drukken) Alleenlijk om de begane *delicten* te vervolgen, doch geenszins om de handelingen van de Ministers in het algemeen, zonder waarschijnlijk bestaan van *delicten*, te beoordeelen, en dit is zoo duidelijk, dat wij vermeenen te mogen stellen, dat indien het mogt blijken, dat er geene *delicten*, dat is zoodanige handelingen, als de Wet bepaald heeft, *delicten* te zijn, bestaan, de Hooge Raad zich onbevoegd zoude moeten verklaren, tot eenig onderzoek zelfs dan, wanneer die handelingen eene billijke afkeuring moesten verwekken, want de Hooge Raad zit te regt over de *delicten* der Ministers, niet over hunne handelingen.

Indien dit nu Grondwettig waar is, volgt dan uit artikel 177 der Grondwet in verband met artikel 75 van dezelfde wet, niet duidelijk, dat de Ministers aan niemand, dan aan Zijne Majesteit den Koning wegens hunne Ministeriele handelingen Verantwoordelijk zijn? of laat het zich wel denken, dat indien de Grondwet hunne handelingen in het algemeen aan Verantwoordelijkheid aan een' ander'dan aan Zijne Majesteit den Koning hadde willen onderwerpen, dezelve zulks niet zoude gedaan hebben, dan wel met aanwijzing van de bevoegde Magt, zoo om Verantwoording te vragen als om dezelve op te nemen.

Wat meer zegt, kon de Grondwet dit wel doen; daar dezelve eenmaal aan Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden zonder uitzondering, dat regt in artikel 75 had toegekend? Dat men hier onpartijdig, onbevooroordeeld, Grondwettig, antwoordde en naar waarheid beslisse.

Moge dit weinige mijn doel doen bereiken: meer kundigen, meer verlichten, dat onderwerp opzettelijk doen behandelen en de rustzoekenden tot ruste brengen.

Of is deze rust niet noodig? — Is een zich verradende onrust-geest niet ons Nederland ingedrongen? — Woelt niet verguizing van het Koninklijk gezag en aanval op Hoogstdeszelfs Ministers in

ons midden? Beijvert men zich niet, als om strijd, zoo als men vermeent, bedekte plannen te ontwikkelen? Stapelen beledigingen zich niet op een? Trefsen ze niet zoo wel Zijne Majesteit den Koning als Hoogstdezelfs onderdanen? Is er wel een maatstaf voor den Laster? — Is anders te gevoelen niet genoegzaam, om smaad en hoon ten prijs te zijn? Zijn verdiensten, braafheid, getrouwheid aan den Koning geene misdaden bij hen, wier belang zulks medebrengt, en heeft dat alles geenen invloed op de eenvoudigen en onnadenkenden? — En zoude er dan geen rust in Nederland noodig zijn?

Laat ons echter den moed niet verliezen. Mislukte pogingen brengen vaak tot tijdig berouw, en de eenvoudigen, de misleidden, kunnen tijdig den afgrond ontdekken, waarin men hen storten wil. Dat dan ieder Nederlander het zijne toebrengt, om den Geëerbiedigden Koning der Nederlanden den last, dien Hoogstdezelve torschen wil, ligter te maken, en Hoogstdezelfs dienaren in de uitoefening hunner gewigtige bedieningen te schragen; dat men zich niet meer aan wantrouwen en bedillen schuldig make.

Dit zal de weg, ja, alleen de weg zijn, om niet eindelijk te bukken onder de rampzalige gevolgen, die men door onrust en tegenstand zich berokkent.

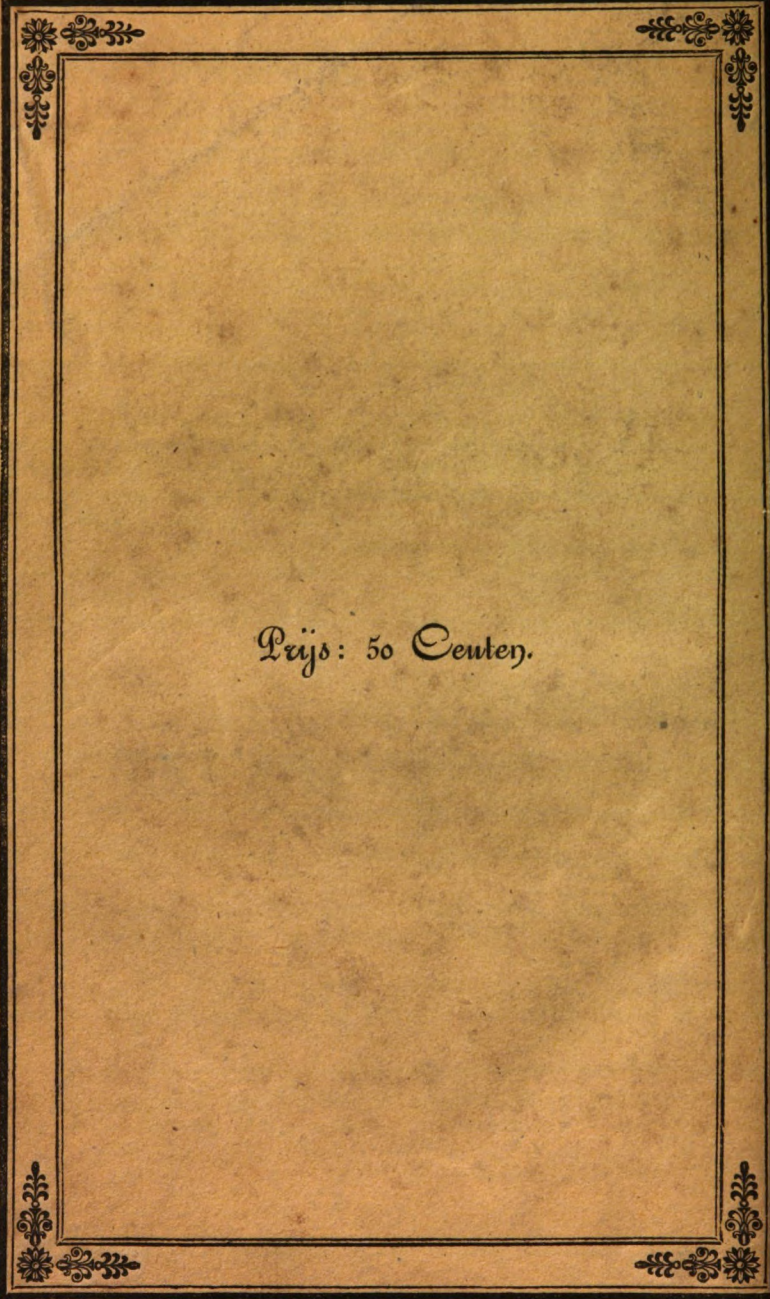
Dit zal in nadruk het volbrengen zijn van den Eed, door het Nederlandsche Volk zoo plegtig gezworen; dit zal den blaam uitwischen, die sommige op de trouw en gehoorzaamheid van het Nederlandsche Volk gelegd hebben; en dit zal zijne Majesteit den Koning op het door Hoogstdenzelven, zoo vurig en belangeloos, zoo hartelijk en welmeenend, beöogde standpunt brengen, om de spreuk van Hoogstdezelfs Doorluchtige Voorvaderen niet ten bederve van sommige zijner onderdanen te moeten doen gelden.

Dat men den Koning niet Zijdelings, Hoogstdezelfs Ministers niet regtstreeks meer onder den band van Verantwoordelijkheid zoeke te brengen; dat men die hersenschim, dat droombeeld voor altijd late varen. Men kan toch gerust zijn op den Eed van Zijne Majesteit den Koning; men kan zich verzekerd houden, dat Hoogstdezelve ook omtrent dien Eed nimmer anders zal gevoelen, dan het zoo veel be- teekenend:

J E M A I N T I E N D R A I !

Prijs: 50 Centen.

